

УДК 330

Гордій Олександр Анатолійович

фізична особа підприємець

Hordii Oleksandr

Individual Entrepreneur

ORCID: 0009-0007-1278-9503

**ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ІНВЕСТИЦІЙНО-
ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
ASSESSMENT OF THE CURRENT STATE OF INVESTMENT AND
INNOVATION DEVELOPMENT OF THE ECONOMY OF UKRAINE**

***Анотація.** Вступ. Активізація інноваційної діяльності та перехід до запровадження передових технологій є обов'язковою умовою інтеграції України в Європейську спільноту та одержання нею статусу рівноправного та конкурентоздатного партнера на ринку. З урахуванням цього інвестиційно-інноваційний розвиток вже довгий час був основним вектором функціонування вітчизняної економіки. У період до початку пандемії держава вже українська економіка вже досягнула певних показників інноваційного розвитку. Інвестиції з кожним роком стабільно зростали. Проте ситуація суттєво змінилась після початку пандемії корона вірусної інфекції, і досягла критичної межі після початку повномасштабного вторгнення. Відтак, значної актуальності набуває необхідність проведення оцінки стану інвестиційно-інноваційного розвитку для визначення сучасних тенденцій у цій сфері та визначення подальших кроків для врегулювання ситуації.*

***Мета.** Метою дослідження є проведення оцінки сучасного стану інвестиційного та інноваційного розвитку економіки України, визначення*

кореляції між обсягом ВВП у фактичних цінах та обсягами капітальних інвестицій, а також встановлення загроз та перешкод успішному функціонуванню інвестиційно-інноваційної сфери в умовах сучасних викликів.

Матеріали і методи. Матеріалами для дослідження слугували: 1) праці вітчизняних та зарубіжних науковців; 2) звіти міжнародних організацій; 3) статичні дані Державної служби статистики.

В процесі проведення дослідження використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення (для представлення значення інвестицій та інновацій, їх взаємозв'язків); аналізу, синтезу та кореляції (дослідження обсягів капітальних та прямих іноземних інвестицій, встановлення взаємовпливу між обсягами капітальних інвестицій та ВВП у фактичних цінах, визначення динаміки зміни Глобального інноваційного індексу за 2020-2023 роки); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

Результати. У науковій статті визначено значення інновацій для економічного розвитку держав та посилення їх позицій на міжнародній арені. Конкретизовано взаємозв'язок між інвестиціями та інноваціями. Проаналізовано обсяги капітальних інвестицій в економіку України в 2018-2022 роках. Розраховано кореляцію між обсягами капітальних інвестицій та обсягом ВВП у фактичних цінах. Досліджено динаміку зміни обсягів прямих іноземних інвестицій у 2018-2023 роках. Систематизовано перешкоди та виклики розвитку інвестиційної діяльності в Україні. Проаналізовано динаміку зміни Глобального інноваційного індексу у 2020-2023 роках у загальному вигляді та у розрізі його складових. Визначено тенденції зміни частки промислових підприємств, які впроваджували інновації в загальній кількості підприємства, а також зміну частки витрат на дослідження та розробки у ВВП у 2015-2023 роках. Визначено

заходи, які вживаються урядом для покращення інноваційної діяльності в Україні.

Перспективи. В подальших наукових дослідженнях пропонується зосередити увагу на використанні можливостей штучного інтелекту для розвитку всіх галузей вітчизняної економіки, крізь призму визначення напрямків його застосування для повоєнної відбудови України.

Ключові слова: капітальні інвестиції, прямі іноземні інвестиції, Глобальний інноваційний індекс, витрати на дослідження та розробки, інновації, інвестиційна діяльність.

Summary. *Introduction.* The activation of innovative activities and the transition to the introduction of advanced technologies is a mandatory condition for the integration of Ukraine into the European Community and its acquisition of the status of an equal and competitive partner on the market. Taking this into account, investment and innovation development has long been the main vector of the functioning of the domestic economy. In the period before the start of the pandemic, the state and the Ukrainian economy had already reached certain indicators of innovative development. Investments grew steadily every year. However, the situation changed significantly after the start of the corona virus pandemic, and reached a critical point after the start of a full-scale invasion. Therefore, the need to assess the state of investment and innovation development in order to determine current trends in this area and determine further steps to resolve the situation becomes very relevant.

Purpose. The purpose of the study is to assess the current state of investment and innovation development of the Ukrainian economy, determine the correlation between the volume of GDP in actual prices and the volume of capital investments, as well as establish threats and obstacles to the successful functioning of the investment and innovation sphere in the conditions of modern challenges.

Materials and methods. Materials for research were: 1) works of domestic and foreign scientists; 2) reports of international organizations; 3) static data of the State Statistics Service.

In the process of conducting the research, the following scientific methods were used: theoretical generalization (to present the meaning of investments and innovations, their interrelationships); analysis, synthesis and correlation (research of the volumes of capital and direct foreign investments, establishing the mutual influence between the volumes of capital investments and GDP in actual prices, determining the dynamics of changes in the Global Innovation Index for 2020-2023); logical generalization of results (formulation of conclusions).

Results. The scientific article defines the importance of innovations for the economic development of states and strengthening their positions in the international arena. The relationship between investments and innovations is specified. The volume of capital investments in the economy of Ukraine in 2018-2022 was analyzed. The correlation between the volume of capital investments and the volume of GDP in actual prices was calculated. The dynamics of changes in the volume of direct foreign investments in 2018-2023 were studied. Obstacles and challenges to the development of investment activity in Ukraine are systematized. The dynamics of changes in the Global Innovation Index in 2020-2023 were analyzed in general and in terms of its components. Trends in changes in the share of industrial enterprises that implemented innovations in the total number of enterprises, as well as changes in the share of research and development costs in GDP in 2015-2023, were determined. Measures taken by the government to improve innovative activity in Ukraine are identified.

Discussion. In further scientific research, it is proposed to focus attention on the use of the possibilities of artificial intelligence for the development of all branches of the domestic economy, through the prism of determining the directions of its application for the post-war reconstruction of Ukraine.

Key words: *capital investment, foreign direct investment, Global Innovation Index, research and development expenditures, innovation, investment activity.*

Постановка проблеми. Історичний досвід показує, що наука, техніка, та інновації завжди були ключовими факторами розвитку країн. Однак за останні 30-50 років інноваційні процеси прискорилися і набули ще більшого масштабу в багатьох країнах. Інноваційне управління підприємництвом, розвиток останніх досягнень науки та техніки і активне запровадження їх як однієї із найбільш вагомих конкурентних переваг стають джерелом посилення конкурентних позицій країн на міжнародній арені та одночасно сприяють активному економічному розвитку держав, а також підвищенню стандартів та якості життя населення.

Так, технологічний прогрес суттєво змінив загальну економічну структуру та посилив потребу у постійній розробці нових технологій та розвитку нових галузей, які змінюють не лише масштаби і структуру виробництва у розвинутих країнах, а й у країнах, які розвиваються. Стає очевидним, що межа між бідними та багатими країнами визначається рівнем розвитку та динамікою інноваційної сфери. Джерелом розвитку інновацій є інвестиції, що робить ці дві категорії невіддільними одна від одної. У той же час постає проблема збалансованого розвитку інноваційної та інвестиційної діяльності з урахуванням нерівномірності економічного простору. Це обумовлює необхідність включення просторого фактора як джерела розвитку економічних систем. Відтак, коли мова іде про оцінювання рівня розвитку держави як такої, однією із перших іде оцінка інвестиційного та інноваційного розвитку, що зумовлює значну актуальність наукового дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогоднішній день основна увага науковців у контексті залучених інвестицій в Україну

зосереджена на відновлення економіки після війни. Зокрема, значний внесок у розкриття даної тематики був здійснений Заліском В., Добровольським Р., Мискіним Ю., Соколовою О., Дяченком С. [1], Скрипченко М. [2], Губою М., Чернишовим В. [3] та ін. Дослідження проблем інноваційного розвитку України відстежуємо у працях таких вітчизняних науковців, як Амоші О., Бажала Ю., Гейця В., Гальчинського А., Федулової Л., Диха М., Диха В. [4], Калінеску Т., Касьянкової Н., Шаульської Л., Якимової Н., Білої І. С., Шевченко О. О., Гордієнко С. Г. та багато інших.

Проте, не применшуючи вклад зазначених авторів, вважаємо, що в умовах критичного рівня невизначеності найближчого майбутнього та динамічності змін оцінка стану інвестиційно-інноваційного розвитку економіки України потребує систематичності та послідовності.

Метою статті є проведення оцінки сучасного стану інвестиційного та інноваційного розвитку економіки України, визначення кореляції між обсягом ВВП у фактичних цінах та обсягами капітальних інвестицій, а також встановлення загроз та перешкод успішному функціонуванню інвестиційно-інноваційної сфери в умовах сучасних викликів.

Матеріали і методи. Матеріалами для дослідження слугували: 1) праці вітчизняних та зарубіжних науковців, у яких відбувався розгляд питань щодо ролі інвестицій та інновацій в економіці країни; 2) звіти міжнародних організацій, з яких ми отримали інформацію щодо показників Глобального інноваційного індексу та його складових в розрізі України; 3) статичні дані Державної служби статистики України на основі яких відбувалось визначення частки промислових підприємств, які впроваджували інновації в загальній кількості, частки витрат на дослідження та розробки у ВВП.

В процесі проведення дослідження використано наступні наукові методи: теоретичного узагальнення (для представлення значення інвестицій

та інновацій, їх взаємозв'язків); аналізу, синтезу та кореляції (дослідження обсягів капітальних та прямих іноземних інвестицій, встановлення взаємовпливу між обсягами капітальних інвестицій та ВВП у фактичних цінах, визначення динаміки зміни Глобального інноваційного індексу за 2020-2023 роки); логічного узагальнення результатів (формулювання висновків).

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день, в контексті того, що Україна кожного дня зазнає суттєвих людських, матеріальних та фінансових втрат через повномасштабну війну з Російською Федерацією, інвестиційна діяльність перетворюється на рушійний компонент функціонування, відновлення та розвитку нашої країни. Саме за рахунок інвестицій держава розраховує забезпечувати формування пріоритетних складових економічного відновлення та прогресивного розвитку економічної системи загалом. Враховуючи світовий досвід, закономірно, що таке відновлення має відбуватись з врахуванням інноваційних тенденцій, як основної умови високої ефективності відновлювальних процесів.

Більше того, висока ефективність синергії інвестиції-інновації підтверджується численними дослідженнями науковців, які стверджують що саме ці складові є головними помічниками виходу із кризи, факторами стимулювання науково-технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності економіки на мікро- та макрорівні [5]. Інноваційна діяльність тісно пов'язана з інвестиційною і з тих причин, що створення та розповсюдження нових технологій вимагає значних фінансових вкладень. Звідси виникає і головна проблема запровадження та впровадження результатів науково-технічного прогресу.

Перш за все інвестування в економіку країни вимагає проведення глибокого аналізу й визначення її потенціалу. Це пов'язано із тим, що здатність держави залучати інвестиції тісно пов'язані з її економічним,

політичним та соціальним станом. Оцінювання потенціалу може проводитись в розрізі різних факторів: економічної стабільності, наявності ресурсів, аналізі рівня розвитку інфраструктури, освітнього рівня, доступності ринків та ін. Від ефективності проведеного аналізу залежить правильність визначення сильних та слабких сторін країни, а також окреслення стратегічних напрямків залучення інвестицій. Цей процес є основоположним для формування сприятливого інвестиційного клімату і забезпечення сталого економічного розвитку. Для оцінки сучасного стану інвестиційного розвитку України проаналізуємо динаміку зміни обсягів капітальних інвестицій за 2018-2022 роки (рис. 1):

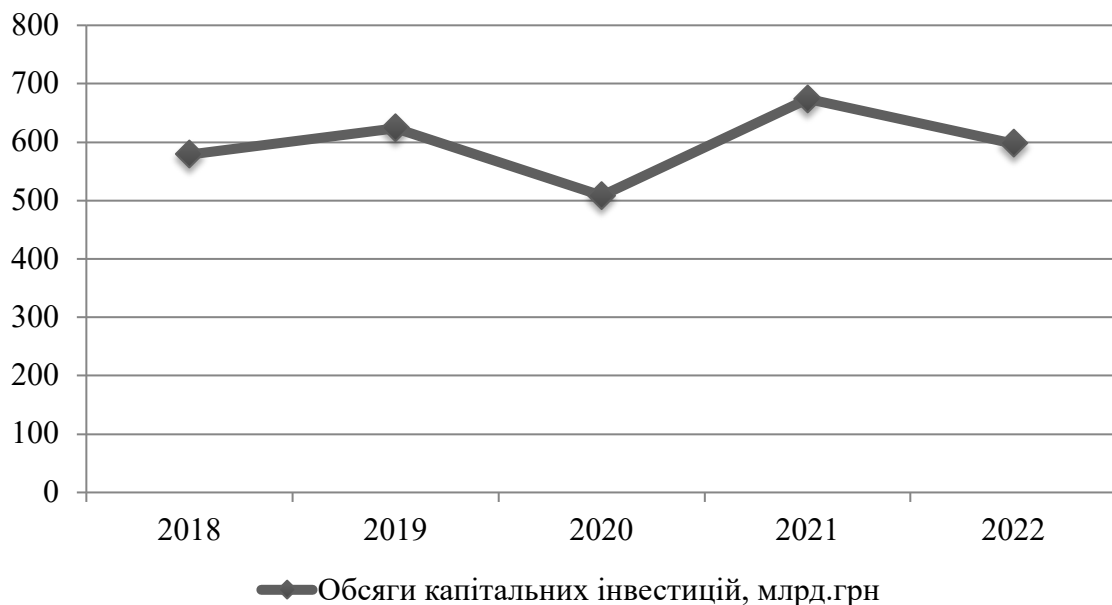

Рис. 1. Обсяги капітальних інвестицій в Україні за 2018-2022 роки

Джерело: сформовано на основі [6]

Безумовно інвестиційний потенціал України сильно постраждав спочатку від пандемії Covid-19, а в подальшому від повномасштабного вторгнення. Це відображається у обсягах капітальних інвестицій у 2020 та 2022 роках. За приблизними прогнозами у 2023 році ситуація почала покращуватись. Так, хоча офіційні дані щодо обсягів капітальних інвестицій на сайті Державної служби статистики та Національного банку України

відсутні, проведені в Україні опитування показують, що частина великого вітчизняного бізнесу продовжувала інвестувати навіть в умовах війни. За 2023 рік обсяг капітальних інвестицій зріс приблизно на 33% порівняно із 2022 роком. Головний редактор Forbes стверджує, що коли вони запитували у представників бізнесу щодо планів на 2024 рік, практично всі стверджували, що планують збільшувати інвестиції. Не залишається осторонь і державний сектор. Деякі компанії, наприклад Укрнафта прогнозують десятикратне зростання капітальних інвестицій [7].

Для повноти відображення ситуації, проаналізуємо вплив зміни обсягів ВВП країни на обсяги капітальних інвестицій через розрахунок коефіцієнта кореляції. Дані щодо ВВП у фактичних цінах отримуємо із сайту Мінфін [8].

Таблиця 1

Коефіцієнт кореляції між змінами обсягів ВВП країни та обсягами капітальних інвестицій

Показник	Роки					
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ВВП у фактичних цінах, млн. грн	3558706	3974564	4194102	5459574	5191028	6537825
Капітальні інвестиції, фактична вартість, млн. грн.	578726,40	623978,6	508217,8	673899,2	597577,5	794778,1*
Коефіцієнт кореляції	0,819425539					

*обсяги за 2023 рік сформовані на основі орієнтовних оцінок

Джерело: авторська розробка

На основі проведених розрахунків можемо побачити, що існує тісний взаємозв'язок між обсягами ВВП та сумою капітальних інвестицій. Відтак стає очевидним, що однією із основних складових збільшення обсягів інвестування повинно бути стимулювання роботи економіки країни.

Попри те, що перший час з моменту початку війни основні обсяги інвестицій забезпечувались за рахунок внутрішніх інвесторів, зовнішні інвестори не втрачають свого інтересу до України. Це підтверджується обсягами прямих іноземних інвестицій у 2023 році (рис. 2).

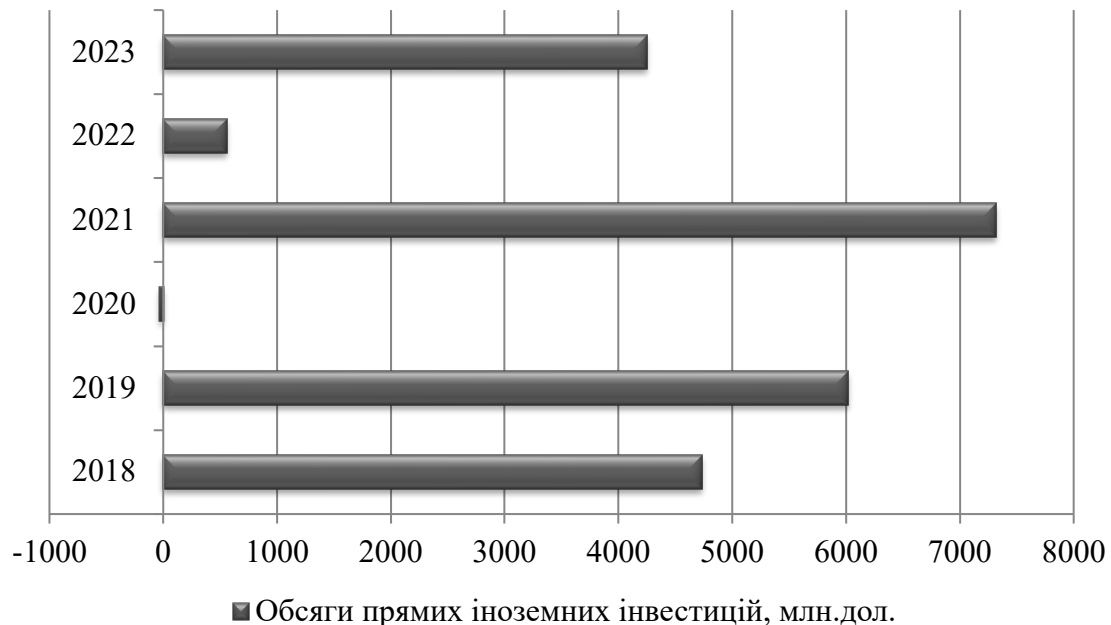

Рис. 2. Обсяги прямих іноземних інвестицій в Україну за 2018–2023 роки, млн. дол.

Джерело: сформовано на основі [9]

За даними Національного банку у 2023 році іноземними інвесторами було інвестовано 4,25 млрд дол. Ця сума є значно більшою за від’ємні – 36 млн.дол. у 2020 році, коли розпочалась пандемія, а також за 557 млн.дол у 2022 році. Щоправда, основна частина таких інвестицій (3,2 млрд.дол) є реінвестованими доходами іноземних компаній, які на момент початку війни вже працювали в Україні. Основною причиною реінвестування є неможливість виплатити дивіденди материнським компаніям. В основному іноземний бізнес вкладає у відновлення потужностей, які постраждали внаслідок обстрілів чи окупації.

На зниження інвестиційної активності в Україні сьогодні впливає низка перешкод та викликів (рис. 3).

Рис. 3. Перешкоди та виклики інвестиційній діяльності в Україні

Джерело: авторська розробка

Враховуючи окреслений нами факт високої ефективності від розвитку інноваційної сфери, стає очевидним, що в умовах дефіциту інвестиційного капіталу саме інновації мають стати основним напрямком вкладення коштів. Для визначення інноваційного потенціалу країни проводиться глобальне дослідження на основі якого розраховується Глобальний інноваційний індекс [10]. Відтак, оцінку інноваційного розвитку України проведемо на основі аналізу динаміки зміни Глобального інноваційного індексу у 2020-2023 роках (табл. 2).

Таблиця 2

**Динаміка зміни Глобального інноваційного індексу для України за
2020-2023 роки**

Показник	2020	2021	2022	2023
Глобальний індекс інновацій	45	49	57	55
Інфраструктура	94	94	82	77
Інституції	53	91	97	100
Складність ринку	99	88	102	104
Складність ведення бізнесу	54	63	48	48
Людський капітал і досягнення	39	44	49	47
Креативні результати	44	48	63	37
Знання і технологічні результати	25	33	36	45

Джерело: авторська розробка на основі [11-12]

Згідно даних Таблиці 2 стає очевидно, що ступінь розвитку інновацій в Україні значно знизилась після початку повномасштабного вторгнення. Найбільше знизились такі складові Глобального індексу інновацій як Інституції – з 53 позиції у 2020 році до 100 позиції у 2023; знання і технологічні результати – з 25 позиції до 45. Залишається високою складність на вітчизняному ринку. Дещо покращилась інфраструктурна складова, знизилась складність ведення бізнесу та покращились креативні результати.

На основі проведеного аналізу можемо побачити низький рівень інноваційного розвитку України. Окрім пандемії та війни, які вкрай негативно вплинули на тенденції інноваційного розвитку, ситуація погіршується і довоєнним низьким рівнем розвиненості високотехнологічних підприємств. Такі підприємства могли б виробляти якісні товари з високою часткою використання інновацій, що в свою чергу дозволило б відійти від сировинного експорту до високотехнологічного

[13]. Це б вплинуло на підвищення конкурентоздатності України на глобальному ринку. Підтвердження окресленої тенденції отримуємо і від Державної служби статистики, яка в останньому опублікованому аналізі частки кількості промислових підприємств, які використовують інновації представила наступні дані (рис. 4):

Рис. 4. Частка промислових підприємств, які впроваджували інновації в загальній кількості промислових підприємств у 2015-2020 роках

Джерело: авторська розробка на основі [11-12]

Із наведеного рисунку бачимо, що протягом досліджуваного періоду тенденція залишалась неоднозначною, проте станом на 2020 рік частка не перевищувала показники 2015 року, що є вкрай негативним. Попри те, що офіційна статистика за 2021-2023 роки відсутня, очевидно, що в умовах війни ситуація на краще змінитись не могла.

Частка витрат на наукові дослідження та розробки у ВВП у 2022 – 2023 роках також знаходиться на критичному рівні (рис. 5) і є найменшою за останнє десятиріччя.

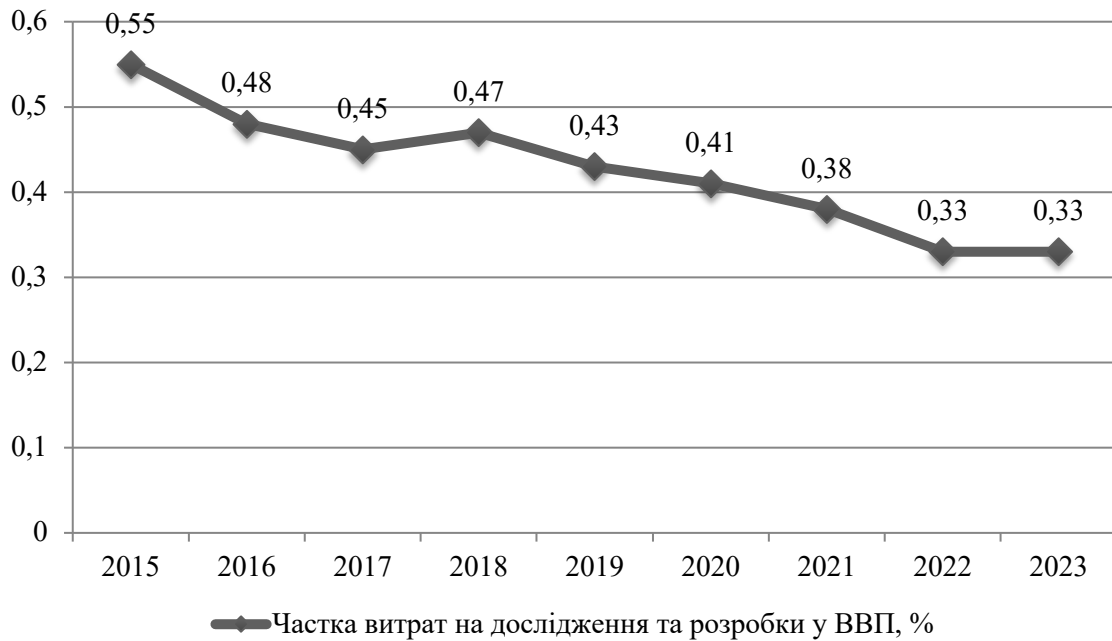

Рис. 5. Частка витрат на дослідження та розробки у ВВП за 2015-2023 роки

Джерело: авторська розробка на основі [15]

Для порівняння частка витрат на дослідження та розробки у розвинутих країнах коливається в межах 3-5%: Ізраїль – 5,44%, Південна Корея – 4,82%, Швеція – 3,53%, США – 3,45%, Швейцарія – 3,15%, тощо [15].

Попри продовження війни, уряд намагається позитивно вплинути на рівень інноваційного розвитку країни. До таких заходів відноситься ініціатива уряду по фінансуванню виробників-експортерів із залученням Експортно-кредитного агентства з метою стимулювання експорту та покращення його структури. Для активізації інноваційної діяльності розробляються заходи з підтримки пріоритетних у післявоєнний час галузей, зростають обсяги фінансування науково-дослідної діяльності та стимулюються різні форми співпраці між виробниками та науковими установами.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи проведене дослідження можемо сформулювати висновки, що пандемія корона вірусної інфекції та повномасштабна війна здійснили суттєвий негативний

вплив на інвестиційно-інноваційний розвиток України. І якщо у випадку Covid-19 вітчизняна економіка відносно швидко поверталась до фази зростання, то війна стала критичним ударом, на відновлення після якого необхідно багато часу. Так, основну частину інвестицій у військовий час забезпечуються вітчизняні компанії, а також закордонні, які були на вітчизняному ринку ще до війни у вигляді реінвестування коштів. У 2023 році обсяги капітальних інвестицій почали зростати, так як і прямі іноземні інвестиції, але наявність широкого переліку перешкод та загроз суттєво призупиняють цей процес.

У ході дослідження підтверджено факт високої результативності інвестування у інноваційну діяльність. Подальша оцінка інноваційного розвитку України дозволила побачити, що інноваційна сфера значно сильніше постраждала внаслідок пандемії та війни ніж інвестиційна. Україна за 3 роки втратила 10 позицій у рейтингу за Глобальним інноваційним індексом, а також у півтори рази зменшилась частка промислових підприємств, які впроваджують інновації у свою діяльність. Очевидно, що ситуацію потрібно радикально змінювати. Враховуючи той факт, що останніми роками активно зростає роль штучного інтелекту, вважаємо за доцільне його використання для інноваційного розвитку всіх галузей вітчизняної економіки. Україні важливо стати активним учасником нових тенденцій. Відтак, визначення можливостей використання штучного інтелекту для повоєнної відбудови України являє собою перспективи для проведення подальших досліджень.

Література

1. Zalizko V.D., Dobrowolski R.H., Myskin Y.I., Sokolova O.M., Diachenko S.A. Definlandization and the new economic policy of Ukraine in the post-war period. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*. 2023. № 2. P. 184-189. doi: <https://doi.org/10.33271/nvngu/2023-2/184>.

2. Скрипниченко М.І. Макроекономічні оцінки та прогнози повоєнного відновлення економіки України. *Економічна теорія*. 2022. № 2. С. 29-43. doi: <https://doi.org/10.15407/etet2022.02.029>.

3. Чернишов В.В. Напрями розвитку інвестиційної діяльності підприємств. *Modern Economics*. 2021. № 26. С. 167-172. doi: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-25).

4. Диха М., Диха В. Рівень інноваційності розвитку України в глобальному вимірі та окреслення його перспектив. *Київський економічний науковий журнал*. 2023. № 2. С. 5-15. doi: 10.32782/2786-765X/2023-2-1.

5. Крайнік О. Розвиток методів оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів сталого розвитку національної економіки. *Підприємництво та управління розвитком соціально-економічних систем*. 2023. № 1. С. 134-141.

6. Капітальні інвестиції. *Держстат*. 2023. URL: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/kapitalni-investytsiyi-0> (дата звернення: 13.08.2024).

7. Обух К. Як переконати інвесторів навіть зараз вкладатися в Україну. *Укрінформ*. 2024. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3861262-ak-perekonati-investoriv-navit-zaraz-vkladatisa-v-ukrainu.html> (дата звернення: 13.08.2024).

8. Валовий внутрішній продукт (ВВП) в Україні 2024. *Мінфін*. 2024. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> (дата звернення: 13.08.2024).

9. Вінокуров Я. Війна-не перешкода. Інвестиції в Україну зростають, але для відновлення замало. Що треба зробити владі? *Економічна правда*. 2024. URL: <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/#:~:text=Так%2С%20за%20даними%20Національного%20банку,які%20вже%20працюють%20в%20Україні>. (дата звернення: 13.08.2024).

10. Оспанова Н. Чинники впливу на інноваційний розвиток країн. *Разумков Центр*. 2024. URL: <https://razumkov.org.ua/statti/chynnyky-vplyvu-na-innovatsiinyi-rozvytok-krain> (дата звернення: 14.08.2024).
11. Global Innovation Index. *Wipo*. 2022. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_2000_2022/ua.pdf (дата звернення: 14.08.2024).
12. Global Innovation Index. Ukraine ranking. *Wipo*. 2023. URL: <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine?sort=inputs&dir=DESC> (дата звернення: 14.08.2024).
13. Біла І., Посна В., Шевченко О. Інноваційний розвиток як чинник повоєнної відбудови економіки України. *Наукові записки НаУКМА. Економічні науки*. 2023. Т. 8, Вип. 1. URL: <http://spne.ukma.edu.ua/article/view/289539/283093> (дата звернення: 14.08.2024).
14. Інноваційна діяльність підприємств. *Державна служба статистики України*. 2022. URL: <https://stat.gov.ua/uk/datasets/innovatsiynadiyalnist-pidpryyemstv-1> (дата звернення: 14.08.2024).
15. Ковальчук В. Аналіз тенденцій інноваційного розвитку національної економіки. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. doi: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-33>.

References

1. Zalizko, V.D., Dobrowolski, R.H., Myskin, Y.I., Sokolova, O.M., & Diachenko S.A. (2023). Definlandization and the new economic policy of Ukraine in the post-war period. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu*, № 2. pp. 184-189. <https://doi.org/10.33271/nvngu/2023-2/184>.
2. Skrypnychenko, M. I. (2022). Makroekonomichni otsinky ta prohnozy povoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy [Macroeconomic estimates and

forecasts of the post-war recovery of the economy of Ukraine]. *Ekonomichna teoriia*.. № 2. pp. 29-43. <https://doi.org/10.15407/etet2022.02.029> [in Ukrainian].

3. Chernyshov, V. (2021). Napriamy rozvytku investytsiinoi diialnosti pidpriemstv [Directions of the development of investment activity of enterprises]. *Modern Economics*. № 26. pp. 167-172. [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-25) [in Ukrainian].

4. Dykha, M., & Dykha, V. (2023). Riven innovatsiinosti rozvytku Ukrainy v hlobalnomu vymiri ta okreslennia yoho perspektyv [The level of innovativeness of the development of Ukraine in the global dimension and the outline of its prospects]. *Kyivskyi ekonomichnyi naukovi zhurnal*. № 2. pp. 5-15. doi: 10.32782/2786-765X/2023-2-1 [in Ukrainian].

5. Krainik, O. (2023). Rozvytok metodiv otsinky efektyvnosti innovatsiino-investytsiinykh proektiv staloho rozvytku natsionalnoi ekonomiky [Development of methods for evaluating the effectiveness of innovation and investment projects of sustainable development of the national economy]. *Pidpriemnytstvo ta upravlinnia rozvytkom sotsialno-ekonomichnykh system*. №1. pp. 134-141 [in Ukrainian].

6. Derzhstat. (2023). Kapitalni investytsii [Capital investments]. Retrieved from <https://stat.gov.ua/uk/datasets/kapitalni-investytsiyi-0> [in Ukrainian].

7. Obukh, K. (2024). Yak perekonaty investoriv navit zaraz vkladatysia v Ukrainu [How to convince investors to invest in Ukraine even now]. *Ukrinform*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3861262-ak-perekonati-investoriv-navit-zaraz-vkladatysia-v-ukrainu.html> [in Ukrainian].

8. Minfin. (2024). Gross domestic product (GDP) in Ukraine 2024. Retrieved from <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/gdp/> [in Ukrainian].

9. Vinokurov, Ya. (2024). Viina-ne pereshkoda. Investytsii v Ukrainu zrostaiut, ale dlia vidnovlennia zamalo. Shcho treba zrobyty vladi? [War is not an obstacle. Investments in Ukraine are growing, but not enough for recovery. What

should the authorities do?]. *Ekonomichna pravda*. Retrieved from <https://www.epravda.com.ua/publications/2024/04/25/712862/#:~:text=Tak%2C%20za%20danymy%20Natsionalnoho%20banku,iaki%20vzhe%20pratsiuiut%20v%20Ukraini> [in Ukrainian].

10. Ospanova, N. (2024). Chynnyky vplyvu na innovatsiinyi rozvytok krain [Factors influencing the innovative development of countries]. *Razumkov Tsent.* Retrieved from <https://razumkov.org.ua/statti/chynnyky-vplyvu-na-innovatsiinyi-rozvytok-krain> [in Ukrainian].

11. Wipo. (2022). Global Innovation Index. Retrieved from https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_2000_2022/ua.pdf.

12. Wipo. (2023). Global Innovation Index. Retrieved from <https://www.wipo.int/gii-ranking/en/ukraine?sort=inputs&dir=DESC>.

13. Bila, I., Posna, V., & Shevchenko, O. (2023). Innovatsiinyi rozvytok yak chynnyk povoiennoi vidbudovy ekonomiky Ukrainy [Innovative development as a factor in the post-war reconstruction of the economy of Ukraine]. *NAUKOVI ZAPYSKY NaUKMA. Ekonomichni nauky*. № 8(1). Retrieved from <http://spne.ukma.edu.ua/article/view/289539/283093> [in Ukrainian].

14. State Statistics Service of Ukraine. (2022). Innovative activity of enterprises. Retrieved from <https://stat.gov.ua/uk/datasets/innovatsiyna-diyalnist-pidpryyemstv-1> [in Ukrainian].

15. Kovalchuk, V. (2023). Analiz tendentsii innovatsiinoho rozvytku natsionalnoi ekonomiky [Analysis of trends in innovative development of the national economy]. *Ekonomika ta suspilstvo*. № 58. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-33> [in Ukrainian].